

FRA: Alle grunneierne med hus og/ eller naust ved Åbakkevika, Kvingo, Masfjorden kommune

TIL: Masfjorden kommune m/ høringsinstanser
- Statsforvalteren i Vestland, Kystverket og Fiskarlaget Vest

ARKIVSAK: 21/222 – 21/6070 **Tiltakshaver/ søker:** Mowi/ Marina Solutions

SAK: Søknad om dispensasjon for utlegging av flytekai gbnr 38/2, Kvingo, Masfjorden Kommune

INNRAPPORTERING OM URIKTIGE OPPLYSNINGER I SAKSDOKUMENT

Viser til dispensasjonssøknad fra Mowi/ Marina Solutions om å bygge en vinklet flytebrygge i Åbakkevika, Kvingo, i Masfjorden kommune.

Tiltakets formål er transport av levende fisk fra landbasert smoltanlegg og ut til omsøkt flytebrygge/ brønnbåt. Dette innbefatter derfor også en rekke nye industri-installasjoner som maskiner/ pumper, transportrør for fisk m.v, men disse installasjonene er hverken opplyst om eller søkt tillatelse til i dispensasjonssøknaden for bryggen.

Masfjorden kommune sendte saken ut på høring 15.07.2021. Vi har i den forbindelse blitt oppmerksom på at det i **SAKSVEDLEGG C8**, «Kommentarer til klage frå naboer vedr endring flytebrygge Kvingo», har blitt gitt en rekke **uriktige og villedende opplysninger fra tiltakshaver Mowi sin side**.

Det er et lovmessig krav om at de opplysninger som oppgis i en bygge-/ dispensasjonssøknad skal være korrekte. I følge Byggesaksforskriften (SAK10 med veiledning) § 16-1 h, kan søker ilegges overtredelsesgebyr (i hht Pbl §§ 32-1, 32-8 f og 32-9) dersom det gis villedende eller uriktige opplysninger til plan- og bygningsmyndighetene:

«Bokstav h kan medføre overtredelsesgebyr for feil i dokumentasjonen og villedende opplysninger, og som bærer preg av svikaktighet eller grove feil. *..Bestemmelsen skal brukes der det gis uriktige eller villedende opplysninger som enten gjelder alvorlige forhold, eller hvor overtrederen burde vite at dokumentasjonen er uriktig.*» [Veiledning til Byggesaksforskriftens § 16-1]

Av uriktige og villedende opplysninger framlagt av tiltakshaver Mowi, kan det spesielt nevnes følgende:

(Punktene det henvises til, er de punkter som følger av Mowi sine kommentarer i saksvedlegg C8.)

Pkt. 6 – om brønnbåter:

Mowi skriver at «*flere av båtene [på markedet]..er eid av våre konkurrenter og vil derfor aldri bli leid ut til Mowi*» og at «*de brønnbåtene Mowi har tilgang til ..krever større brygge og større dybde*». Det gis dermed inntrykk av at det er vanskelig å få leie brønnbåter, at det ikke er mulig for Mowi å få tilgang til båter som passer til eksisterende brygge, og at det å få dispensasjon til en ny brygge dermed er nødvendig for videre drift (noe som er uriktig).

Hvis et tiltak er absolutt nødvendig for et foretak sin videre drift, vil det kunne anses å ha en samfunnsnytte. Dette er vanligvis den eneste fordel som kan muliggjøre en dispensasjon fra Kommuneplanen sitt arealformål «*flerbruksområde for (natur- og friluftsliv, ferdsel, farleier og fiske) bruk og vern av sjø og vassdrag med tilhørende strandsoner*», hvor det også er nedsatt forbud mot å «*føre opp flytebrygger og kaianlegg*».

Hvis en slik samfunnsnytte ikke er til stede, vil det vanligvis ikke være juridisk belegg for å gi dispensasjon. Det synes dermed nokså klart hva som kan være Mowi sin intensjon for å gi uriktige og villedende opplysninger om dette.

I følge **Brønnbåteiernes Forening**, som er en sammenslutning av redere som eier brønnbåter, er **det som Mowi opplyser i pkt.6 villedende og uriktig**. I følge dem er de fleste brønnbåtene eid av brønnbåtselskaper (rederier), og leies ut på et fritt leiemarked. - Flertallet av brønnbåter eies med andre ord *ikke* av konkurrerende fiskeoppdrettselskaper, slik som Mowi gir inntrykk av. [Kilde: Samtaler med Brønnbåteiernes Forening 23.07.2021 og 26.07.2021]

Videre er det også flere mindre aktører innen fiskeoppdrett, med kun ett eller noen få fiskeanlegg. Disse har selvsagt også inngått brønnbåt-avtaler for sin drift. Leieavtaler for enkeltanlegg er således også en mulighet.

I tillegg kommer at det er et 'spot-marked' for brønnbåter. - Selv om rederiene ofte inngår langtidskontrakter i forbindelse med bygging av nye båter, for lettere å få bankfinansiering, så er brønnbåtene på langtidskontrakt vanligvis ikke i bruk hele tiden. Når båtene ikke er opptatt, er det vanlig å leie dem ut for andre oppdrag. [Kilde: Samtaler med Brønnbåteierernes Forening 23.07.2021 og 26.07.2021]

I følge Brønnbåteierernes Forening har for øvrig flertallet av brønnbåtene på markedet en lastekapasitet mellom 2500 kubikk og 3500 kubikk, da det er dette som er mest brukt av oppdrettsnæringen. Gjennomsnittsstørrelsen på brønnbåtene ligger på 3000 kubikk. Dette gjelder også for et flertall av de brønnbåtene som nå er under bygging. - **De fleste brønnbåter av denne type størrelse kan benyttes ved den eksisterende bryggen til 'Mowi Kvingo'**, noe som også framkommer av saksvedlegg C7, 'Dybde i riss og eksempler på brønnbåter'.

Når Mowi skriver at «*de brønnbåtene Mowi har tilgang til ..krever større brygge og større dybde*», så er dette villedende i dobbelt forstand. Ikke bare er det uriktig at det ikke er tilgang på brønnbåter som passer til eksisterende brygge i Åbakkevika, men påstanden refererer dessuten til en leieavtale som Mowi har inngått for to båter - og *ikke* til hvilke brønnbåter som faktisk er tilgjengelig på leiemarkedet til rederiene.

I 2019 inngikk Mowi en langtid leieavtale for to brønnbåter (med en lastekapasitet på rundt 3000 kubikk) som betjener flere av anleggene deres, inkl. 'Mowi Kvingo', og det er formodentlig denne kontrakten det vises til når de skriver «*de brønnbåtene Mowi har tilgang til*». **Denne kontrakten ble inngått flere år FØR det var søkt om få bygge ny flytebrygge i Åbakkevika.**

Dersom det hadde medført riktighet at disse båtene ikke passer til den eksisterende bryggen ved Mowi sitt smoltanlegg ved Åbakkevika, betyr dette i tilfelle at **Mowi har inngått leieavtale om båter som de var vel vitende om ikke kunne benyttes ved dette havneanlegget**. – Realiteten er imidlertid at '**Mowi Kvingo**' har vært i full drift også etter at denne leiekontrakten ble inngått, og disse båtene har dermed vært brukt fast ved den eksisterende bryggen over flere år. Påstanden om at det kreves større brygge og dybde er således tvilsom. [I flg. Fiskeribladet 03.10.2020, har Mowi derimot inngått en ny leieavtale for to brønnbåter som er under bygging, med en lastekapasitet på enorme 6000 kubikk, så det kan se ut som om Mowi nå prøver å tilpasse sine havneanlegg til å kunne ta imot denne type gigantbåter i framtiden. Hvis så er tilfelle, er reell årsak bak dispensasjonssøknaden til ny flytebrygge en helt annen enn det som er oppgitt.]

Uansett så er det Mowi sitt ansvar å leie inn brønnbåter som kan benyttes i Åbakkevika. Ettersom flertallet av brønnbåtene på markedet, iflg Brønnbåteierernes Forening, har størrelser som må antas å passe til den eksisterende bryggen, er (og var) dette fullt mulig å gjøre. Mowi har mange fiskeanlegg langs norskekysten, og de har de siste årene inngått langtidskontrakter på en rekke brønnbåter. Muligheten for å gjøre bevisste valg har derfor vært til stede. - Om Mowi med viten og vilje inngår kontrakter for brønnbåter som ikke kan benyttes ved enkelte av deres fiskeanlegg, så kan ikke dette senere brukes som argument for å få ta seg til rette med å bygge større havneanlegg.

Minner igjen om den villedende informasjon som Mowi har gitt til plan- og bygningsmyndighetene, nemlig at: «*flere av båtene [på markedet]..er eid av våre konkurrenter og vil derfor aldri bli leid ut til Mowi*» «*de brønnbåtene Mowi har tilgang til ..krever større brygge og større dybde*».

Som verdens største oppdrettsselskap av laks, med fiskeanlegg over hele Norge, skulle Mowi være velkjent med at et flertall av rederienes brønnbåter har en lastekapasitet på rundt 3000 kubikk (hvilket samsvarer med 'Mowi Kvingo' sitt nåværende produksjonsnivå), og en 'dybde i riss' som passer til den eksisterende bryggen ved Åbakkevika. Det må i tillegg forventes at Mowi har god kjennskap til leiemarkedet for brønnbåter, og dermed er kjent med at det er *rederier* som eier og leier ut de fleste båtene – *ikke* konkurrerende fiskeoppdrettere.

Det at Mowi har gitt uriktige og villedende opplysninger om de faktiske forhold (for å gi inntrykk av at det omsøkte tiltak er nødvendig for deres videre drift og dermed har en 'samfunnsnytte'), må derfor være en bevisst handling som vanskelig kan ha annen hensikt enn å forsøke å manipulere saksutfallet til egen fordel.

Pkt.1, pkt.2 og pkt.7 – om nabomerknader:

Mowi skriver at innsigelsene til nabovarslet, som samtlige naboer (med eiendom ved Åbakkevika) har gitt i sin '**Felles Merknad av 12.06.2021**' (saksvedlegg C5 i kommunens saksdokumenter), ikke har «relevans for den byggesak som er til behandling».

Mowi påstår dermed at de problemstillinger som er tatt opp i nabomerknaden, nemlig tiltakets konsekvenser for miljø, økosystem/ naturmangfold og naboer, samt konflikter mellom omsøkt tiltak og arealformålet i Kommuneplanen (Pbl §11-7 nr.6), strandsonesynet (Pbl § 1-8), lovfestede retter (inkl. tilflottsretten) og gjeldende lovverk, ikke er relevante vurderinger i en dispensasjons- og byggesak i og ved sjø.

I egenskap av å være et multinasjonalt selskap som opererer i milliardklassen, må det antas at Mowi har en grunnleggende kunnskap om lovverk og alminnelig saksbehandling. De må derfor være vel vitende om at deres påstand, om at det som er tatt opp i nabomerknaden *angivelig* ikke skulle være relevant for vurderingen av det omsøkte tiltaket, er uriktig.

De faktiske forhold er som følger:

a) Det søkes om dispensasjon fra arealformålet «*flerbruksområde for (natur- og friluftsliv, ferdsel, farleier og fiske) bruk og vern av sjø og vassdrag med tilhørende strandsoner*» i Kommuneplanen og Pbl §11-7 nr.6.

I slike saker skal det alltid foretas en miljømessig vurdering og om tiltaket vil komme i konflikt med Miljøangifelsesloven, samt at det er en forutsetning at tiltaket «*ikke skal ..svække den frie ferdselsrett ..som allmennheten har etter Friluftslivsloven*». - Nabomerknader som vedrører miljøkonsekvenser av det omsøkte tiltak, og tiltakets innvirkning på friluftsliv og allemannsretten, er derfor i høyeste grad relevante for saken.

b) Plan- og bygningsloven pålegger at det, som en del av saksbehandlingen av alle byggesaker, skal foretas en vurdering av et tiltaks estetikk og andre konsekvenser som det vil ha for naboer og omkringliggende miljø. – Nabomerknader som omfatter disse forholdene er derfor også relevante.

c) Gjeldende lovverk skal alltid tas med i vurderingen ved behandling av både byggesaker og dispensasjonssøknader. – Nabomerknader som omfatter et tiltaks konflikt med gjeldende lovverk og krenkelse av lovfestede naboretter, er dermed også høyst relevante for vurderingen av saken.

[NB: De privatrettslige forhold som omtales i Pbl § 21-6, omhandler primært *om tiltakshaver har privatrettslig råddighet over den aktuelle eiendom*, eller om det f.eks er tinglyste forhold som er til hinder for at eiendommen kan brukes til det tiltak som det søkes om. – Denne paragrafen omfatter *ikke* andre grunneieres retter, som naboer til et omsøkt tiltak. Naboenes retter, innbefattet Tilflottsretten og andre Strandretter, *skal* dermed vurderes når en dispensasjons-/ byggesak i og ved sjø skal behandles.]

Dersom lovverket som vedrører en sak først skulle tas i betraktning *etter* at vedtak var gjort, og da i form av rettsforfølgelser av krenkede lover og retter (slik Mowi foreslår), ville domstolene i Norge hatt lite annet å gjøre.

d) Det søkes om dispensasjon fra arealformålet i Kommuneplanen. – Nabomerknader som omhandler dette, er derfor også relevante for saksbehandlingen.

Det synes som om Mowi ikke har kunnet motgå riktigheten i de framstillinger som er gitt i naboenes 'Felles Merknad av 12.06.2021' (saksvedlegg C5), og derfor har forsøkt å vildelede saksbehandler og høringsinstanser til å tro at alle innsigelser som har kommet inn er irrelevante for saken.

I tillegg til at dette, som dokumentert, er uriktig, så er det en svært useriøs måte å håndtere formelle nabomerknader på.

Pkt.2 – om avbøtende tiltak:

Mowi framstiller det som om de har tradisjon for og villighet til å iverksette avbøtende tiltak når naboer blir negativt rammet av deres virksomhet. Dette er nok en villedende framstilling fra Mowi sin side.

Som 'Felles Merknad av 12.06.2021' (saksvedlegg C5 i kommunens saksdokumenter) tydelig viser, så har ikke 'Mowi Kvingo' utført noen avbøtende tiltak i forhold til naboene ved Åbakkevika i løpet av de 30 årene som de har vært i virksomhet.

Pkt.5 – om miljøkonsekvenser av tiltaket:

At tiltaket ikke vil kunne hindre vannsirkulasjonen i Åbakkevika og dermed forsterke virkningene av smoltanleggets forurensende utslipp til sjø, er en subjektiv påstand fra Mowi sin side, som mangler faglig underbygging og belegg.

At forankringene over tid vil 'synke ned i bunnen' er på samme måte en uriktig påstand. - Med mindre Mowi har funnet en metode for å oppheve de fysiske lover, vil ikke flere tonns forankringer og kjettinger synke ned og forsvinne i en steingrunn (hardbunn).

Annet – Vedr. nabovarsler:

Mer enn halvparten av nabovarslene ble sendt til grunneiere som *ikke* har tilhørighet til Åbakkevika (hvor tiltaket er omsøkt), og som har eiendommer helt andre steder i bygden. (Flere av disse eiendommene ligger 4 km unna Åbakkevika, på den andre siden av et fjell. Det er også sendt ut nabovarsel til tidligere tilsatte i 'Mowi Kvingo', som *ikke* har eiendom ved Åbakkevika.) Disse grunneierne har følgelig heller ikke hatt noe å bemerke til nabovarslet.

Samtlige grunneiere som har eiendom ved Åbakkevika, har imidlertid motgått det omsøkte tiltaket, og sluttet seg til den Felles Merknaden (12.06.2021) til nabovarslet.

Nabovarsel skal ifølge Plan- og bygningsloven sendes til de naboer som vil kunne berøres av et tiltak. 'Mowi Kvingo' vet meget vel hvilke grunneiere som har eiendom ved Åbakkevika, og skulle normalt sett ha valgt ut disse fra kommunen sin liste. - Det å derfor sende ut et flertall av nabovarslene (over halvparten) til personer som *ikke* blir berørt av tiltaket, fordi de *ikke* har eiendom ved Åbakkevika, er en måte å skape et falskt inntrykk av at et flertall grunneiere ikke har innvendinger mot tiltaket og dermed er positive.

Det at Mowi forsøker å villede både kommunen og høringsinstansene til å tro at et flertall av naboene ikke har innvendinger til tiltaket, kan vanskelig oppfattes som annet enn nok en metode for å prøve å manipulere saksutfallet til egen fordel.

Avslutningsvis:

Kommunen har ansvar for å se til at lovverket etterfølges i dispensasjons-/ byggesaker, og iflg Pbl § 32-1 plikter kommunen å forfølge overtredelser av bestemmelsene i Plan- og bygningsloven.

Det å gi uriktige og villedende opplysninger til plan- og bygningsmyndighetene er en ulovlighet som i hht Pbl §§ 32-8 f og 32-9 kan ilegges overtredelsesgebyr eller annen straff.

En rekke slike overtredelser fra Mowi sin side er dokumentert i dette brev. Som det framkommer av kap.II i 'Felles Merknad av 12.06.2021' til nabovarslet (**saksvedlegg C5**), så er det fra tiltakshaver/søker Mowi og Marina Solutions sin side også gitt flere uriktige og villedende opplysninger i selve dispensasjonssøknaden/ nabovarslet, i tillegg til at det er tilbakeholdt viktige opplysninger om det omsøkte tiltaket.

Metodene Mowi ASA har brukt i denne saken er, som dokumentert, sterkt klanderverdige. Vi vet at Mowi er et mektig og pengesterkt multinasjonalt selskap, men håper at de likevel ikke er hevet over norsk lov og at deres forsøk på å manipulere saksutfallet, gjennom å gi uriktige og villedende framstillinger, ikke blir akseptert og får konsekvenser.

Åbakken, 26.07.2021

Samtlige grunneiere med hus og/ eller naust ved Åbakkevika:

- Jarle og Magnhild Rønhovd (gbnr 38/30, hus og naust)
- Berit og Kjell Østbø (Gbnr 38/35, hus og naust)
- Ann Mari Ramsøy (Gbnr 38/16, hus og naust)
- Arne Heggertveit (Gbnr 38/103, naust)
- Torunn Judith Kvinge (Gbnr 38/101, hus)
- Gunveig Kvinge (Gbnr 38/101, hus)
- Lillian Kvinge (Gbnr 38/101, hus)
- Eva Marie Torgilstveit (Gbnr 38/34, 38/84 og 38/33, hus og naust)
- Reidunn Rønhovde (Gbnr 38/32 og 38/98, hus og naust)
- Geir og Anne Kvinge Tvedt (Gbnr 38/103, naust)
- Helga Hodne og Kåre Mjanger (Gbnr 38/6, hus, sjøbu, strand og naust)
- Elise Sunnevåg (Gbnr 38/31, hus og naust)